

บทเรียนที่ 3

สัญญา

สาระการเรียนรู้

1. สาระสำคัญของสัญญา
2. ความสมบูรณ์แห่งสัญญา
3. การก่อให้เกิดสัญญา
4. ประเภทของสัญญา
5. การเลิกสัญญา
6. มัดจำและเบี้ยปรับ

1. สาเหตุสำคัญของสัญญา

สัญญา เป็นนิติกรรมเกิดขึ้นโดยการแสดงเจตนาของบุคคลตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไป เมื่อเกิดเป็นสัญญาขึ้นย่อมทำให้เกิดหนี้ เพราะสัญญาเป็นบ่อเกิดแห่งหนี้อย่างหนึ่ง สัญญาจะต้องเป็นนิติกรรมสองฝ่ายขึ้นไปที่คู่สัญญาแสดงเจตนาเป็นคำเสนอและคำสนองตรงกันสาระสำคัญของสัญญา มีดังนี้

- มีบุคคลตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไป
- มีการแสดงเจตนาเป็นคำเสนอและคำสนองตรงกัน
- มีวัตถุประสงค์ของสัญญา

2. ความสมบูรณ์แห่งสัญญา

วิธีการตรวจหรือเขียนสัญญาให้สมบูรณ์ จะต้องพิจารณาเงื่อนไขของการทำนิติกรรมประกอบด้วย ดังนี้

- **ความสามารถของผู้แสดงเจตนา** คือ ผู้แสดงเจตนาหรือคู่สัญญา ต้องมีความสามารถตามกฎหมายที่จะทำนิติกรรมได้
- **วัตถุประสงค์ของสัญญา** วัตถุประสงค์นั้นต้อง ไม่เป็นการต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมายไม่เป็นการฝ่าฝืนไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน มิฉะนั้นสัญญาเป็นโมฆะ

- **แบบแห่งนิติกรรม** สัญญาบางประเภทกฎหมายก็ **ไม่** บังคับให้ต้องทำตามแบบเช่น สัญญาจ้างทำของทำด้วย วาจาก็บังคับกันได้ แต่สัญญาบางประเภทกฎหมายบังคับว่า **ต้องทำเป็นหนังสือ** เช่น สัญญาเช่าซื้อ
- **ข้อสัญญาที่กำหนดต้องเป็นธรรม** เพื่อแก้ไขความไม่เป็นธรรมและความไม่สงบสุขในสังคมดังกล่าว จึงมีการตรา พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 ซึ่งข้อสัญญาใด มิให้นำบทบัญญัติแห่ง พ.ร.บ. นี้ไปใช้บังคับไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ข้อสัญญานั้นย่อมตกเป็นโมฆะ

3. การก่อให้เกิดสัญญา

1. **คำเสนอ** คือ การแสดงเจตนา หรือการแสดงความประสงค์ของตนต่อบุคคลอื่นเพื่อให้มาทำสัญญากับตน คำเสนอแยกได้เป็น 2 ประเภท คือ

- **คำเสนอเฉพาะหน้า** อาจกระทำได้ด้วยการเสนอต่อบุคคลที่อยู่เฉพาะหน้า คือ พูดกันต่อหน้า หรือพูดกันทางโทรศัพท์
- **คำเสนออยู่ห่างโดยระยะทาง** อาจกระทำได้ด้วยการส่งคำเสนอไปยังต่างจังหวัด หรือต่างสำนักงาน

2. คำสนอง คือ การแสดงเจตนาของอีกฝ่ายหนึ่งตอบมายังผู้เสนอ เรียกว่า คำสนอง ถ้าคำสนองตรงกับคำเสนอ สัญญาเกิดขึ้นและมีผลในทางกฎหมายเมื่อได้ทำถูกต้องตามแบบ แต่ถ้าคำสนองส่งกลับมายังผู้เสนอแล้ว ปราบกฏว่า คำสนอนั้นไม่ตรงกับคำเสนอ

- คำสนองไม่ตรงกับคำเสนอ
- คำสนองมาถึงล่วงเวลา

4. ประเภทของสัญญา

1. สัญญาต่างตอบแทน เช่น สัญญาซื้อขาย ผู้ขายมีหนี้ หรือมีหน้าที่ต้องชำระหนี้ โดยส่งมอบทรัพย์สินที่ซื้อขายให้แก่ผู้ซื้อ ผู้ซื้อมีหน้าที่ต้องชำระหนี้ให้แก่ผู้ขายด้วยการชำระราคาในทรัพย์สินที่ซื้อขาย หรือเรียกว่า มีวัตถุประสงค์แห่งหนี้ จะต้องปฏิบัติ

2. สัญญาไม่ต่างตอบแทน สัญญาประเภทนี้อาจเรียกว่า สัญญาไม่มีค่าต่างตอบแทนได้ ถ้ามองในด้านผลประโยชน์ เช่น สัญญากู้ยืมเงิน ผู้ให้กู้เงินมีสิทธิที่จะให้กู้ หรือไม่ให้กู้ก็ได้ แต่เมื่อให้กู้เงินไปแล้วก็ไม่มีหน้าที่ต้องตอบแทนผู้กู้ อย่างไรก็ดี

3. สัญญาเพื่อประโยชน์แก่บุคคลภายนอก ปกติสัญญาที่ทำขึ้นนั้นจะทำขึ้นก็เพื่อประโยชน์แก่ตนเองหรือคู่สัญญานั้น ๆ แต่สัญญาประเภทนี้คู่สัญญาทำสัญญาโดยตกลงให้คู่สัญญาอีกฝ่ายชำระหนี้ให้แก่บุคคลภายนอก สัญญาประเภทนี้ได้แก่ การประกันวินาศภัย

4. สัญญาประธานกับสัญญาอุปกรณ์ ชื่อของสัญญาประเภทนี้มีใช้สัญญาที่มุ่งถึงวัตถุประสงค์หนึ่งคือ การกระทำ หรืองดเว้นการกระทำ หรือโอนกรรมสิทธิ์ส่งมอบทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์ที่คู่สัญญาจะต้องปฏิบัติให้ซึ่งกันและกัน แต่มุ่งไปที่ผลของสัญญาว่า **จะใช้บังคับต่อกัน หรือ ใช้สิทธิเรียกร้องต่อกัน**

5. การเลิกสัญญา

1. บอกเลิกโดยข้อตกลงของสัญญา เช่น สัญญาระบุว่าถ้า คู่สัญญาฝ่ายใดกระทำผิดข้อตกลงข้อหนึ่งข้อใด ยอมให้คู่สัญญา อีกฝ่ายบอกเลิกสัญญาได้

2. บอกเลิกโดยบทบัญญัติของกฎหมาย

- การเลิกสัญญาเพราะลูกหนี้ไม่ชำระหนี้
- การเลิกสัญญาเพราะกำหนดเวลาไว้และเวลาเป็นวัตถุประสงค์แห่งสัญญา
- การเลิกสัญญาเพราะการชำระหนี้กลายเป็นพ้นวิสัย

6. มัดจำและเบี้ยปรับ

6.1 มัดจำ หมายถึง สิ่งที่มอบไว้ให้แก่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง เมื่อเข้าทำสัญญา เพื่อเป็นการประกันการที่จะปฏิบัติตามสัญญา นั้น โดยจะเป็นเงินหรือสิ่งของก็ได้

6.2 เบี้ยปรับ หมายถึง เงินที่คู่สัญญาตกลงจะให้อีกฝ่ายหนึ่ง หากไม่ชำระหนี้ หรือชำระหนี้ไม่ถูกต้อง หรือผิดนัดชำระหนี้

